

Ilmub üks kord kuus alates 1993. aastast

ISSN 1406-0698

Tänases numbris :

↵	EESTI UUDISED	1
	PRAQIII uudised	2
↵	Standardikomisjonis	2
↵	M.Otsa ETSI-st	4
↵	T.Valdlo IT mõistete standardimisest	8
↵	Uus toidukauba märgistamise kord	11
↵	Uued akrediteeritud laborid	12
↵	Lühidalt Leedust	13
↵	SUVELUGEMISI	13
↵	CEN ja ISO UUDISED	14
↵	Juunis saadud ISO, CEN standardid	17
↵	Uudiskirjandus	25
↵	EN kavandid arvamusküsitluseks	26
↵	Eesti standardite kavandid	28
↵	Eesti standardite kavandid arvudes	29
↵	Toiduainetööstuse Liidu standardid	30
↵	Müügile saabunud Eesti standardid	30
↵	EVS ja Tervisekaitseinspeksiooni register	31

EESTI UUDISED

• UUS TOIDUKAUBA MÄRGISTAMISE KORD

Vabariigi Valitsuse 26. mai 1998 määrusega nr 108 kinnitati "Toidukauba märgistamise kord" RT I 1998, 49, 1539. Vt ka lk 11.

- Vabariigi Valitsuse 10. juuni 1998 määrusega nr 130 kinnitati "Toidujärelvalveks proovide võtmise ja analüüside tegemise kord" RT I 1998, 56, 1769.
- Vabariigi Valitsuse 5. juuni 1998 määrusega nr 126 kinnitati "Teravilja ja teraviljasaaduste sertifitseerimise ja kvaliteedi määramise kord" RT I 1998, 52/53, 1681.
- Vabariigi Valitsuse 2. juuni 1998. a määrusega nr 118 kinnitati toote vastavusavalduse ja –tunnistuse väljaandmise tingimused ja kord (RT I 1998, 50, 1362).
- 26. mail toimus Toidu standardimise tehnilise komitee istung, millest võttis osa ka Endla Sandberg, kes muuhulgas andis soovitusi, kuidas standardimise tehnilise komitee raames standardikavandeid ette valmistada.
- 1. juunil toimus Tallinnas Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite Instituudi ETSI seminar "Telecom Standards Collaboration". Ettekande ETSI-st ja selle missioonist tegi ETSI peadirektor hr Karl Heinz Rosenbrock. ETSI tehnilisest organisatsioonist rääkis ETSI standardidirektor hr Kjell Strandberg. ETSI Peaassamblee aseesimees hr Björn Troili rääkis standardite tähendusest tööstuses. Järgnes Eesti telekommunikatsiooni struktuuri tutvustus Elekterside Inspektsiooni direktorilt hr Jüri Jõemalt ning ümarlaud, mida juhatas ETSI standardite müügi ja levitamise osakonna juhataja hr Christopher Corbett. Toimus ka arutelu sidealase standardimise edasimineku teedest.
- Akrediteeritud katselaborite read Eestis täienesid juuni alguses kahe uue labori võrra. Pärnu Veterinaar- ja Toidulaboratoorium sai akrediteerituse reale meetoditele piima- ja lihatoodete ning veterinaar-bakterioloogiliste analüüside valdkonnas. OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus oli esimene akrediteeritud labor Eestis keskkonnaalaste analüüside valdkonnas. Vt lk 12
- Registreeriti EVS/TK 8 "Ehitustoodete tuleohutusosalase standardimise tehnilise komitee". TK käsitleb ehitustoodete tuleohutusosalaste nõuete ja katsetoodikate ning klassifitseerimise standardimist. Kontaktisik on Anu Kuusk, tel 6 282 045.

**JÄRGMINE EVS TEATAJA ILMUB KAKSIKNUMBRINA 8/9
SEPTEMBRI ALGUSES**

PRAQIII RAAMES

- 8-10. juunil toimus Reykjavíkis infotehnoloogia lokaliseerimisnõuete standardimise tehnilise komitee CEN/TC 304 plenaaristung, millel osales Eesti Informaatikakeskuse direktor hr Imre Siil.
- 15-19. juunil toimus seminar "Metroloogia osa majandus- ja sotsiaalarengus" Saksamaal Braunschweigus, mille tööst võttis osa Tartu Standardiseerimis- ja Metroloogiakeskuse spetsialist hr Ako Rodima.
- 27. nädalal külastab Eestit PRAQ III metroloogiaalase hindamiskomisjoni liikmena Soome Metroloogia- ja Akrediteerimiskeskuse direktor pr Ulla Lähtenmäki eesmärgiga koostada ülevaade antud valdkonna olukorrast Eestis ning välja selgitamiseks edaspidise tehnilise abi vajadust.
- 4-17. juulil külastab Eestit hr R.T. Huigen Hollandi Standardiinstituudist eesmärgiga koostada ülevaade standardimise olukorrast Eestis ning välja selgitamiseks edaspidise tehnilise abi vajadust.
- 25-26. juunil 1998 toimub Brüsselis neljas PRAQ III Liaison Committee koosolek, kus osalevad nii EL kui ka Phare riigid. Arutusele tuleb 1998.a tööplani täitmine ning uute projektide vajadus (PRAQ III edasised sammud) arvestades EL laienemisprotsessi.
Osa võtab PRAQ III koordinaator Eestis EVS peaspetsialist pr Sirje Leol.

STANDARDIKOMISJONIS

4. juunil 1998 toimunud Standardikomisjoni koosoleku protokollist

1 Standardite kavandite arutelu

1.1 Pakend. Kombatavad

ohumärgid (EVS-EN ISO 11683:1998)

Kavandi esitaja: Standardiamet.

OTSUSTATI: Kavand heaks kiita.

1.2 Sensoorne analüüs. Sõnavara

(EVS-ISO 5492:1980)

Kavandi esitaja: EVS/TK 1 töögrupp.

OTSUSTATI: Kavand vajab täiendavat sisulist läbitöötamist. Kavand tagastada töögrupile standardikomisjoni liikmete kokkuvõtlike märkustega uuesti läbivaatamiseks.

1.3 Sensoorne analüüs. Üldjuhised (EVS-ISO 6658:1998)

Kavandi esitaja: EVS/TK 1

OTSUSTATI: Kavand vajab täiendavat sisulist läbitöötamist. Kavand tagastada töögrupile standardikomisjoni liikmete kokkuvõtlike märkustega uuesti läbivaatamiseks.

1.4 Vedelgaasi (LPG) transporditavad korduvtäidetavad keevitatud terasballoonid. Kontrollimise protseduurid enne ja pärast täitmist ning täitmise ajal (EVS-EN 1439:1998)

Kavandi esitaja: Eesti Gaasiliit.

OTSUSTATI: EN 1439 tõlge vajab keelelist kohendamist. Esitada kavand läbivaatamiseks Tehnilise Järelevalve Inspeksiooni poolt moodustatud töögrupile.

1.5 Vedelgaasi (LPG) transporditavad korduvtäidetavad keevitatud terasballooned. Perioodiline rekvalifitseerimine (EVS-EN 1440:1998)

Kavandi esitaja: Eesti Gaasiliit.

OTSUSTATI: EN 1440 tõlge vajab keelelist kohendamist. Esitada kavand läbivaatamiseks Tehnilise Järelevalve Inspeksiooni poolt moodustatud töögrupile.

2 Standardite koostamisetpanekute arutelu

2.1 Integraalteenuste digitaalvõrk (ISDN); Baaspöördus- ohutus ja kaitse.

Osa 1: Üldosa ETS 300 047-1 ülevõtt

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 3.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita.

2.2 Integraalteenuste digitaalvõrk (ISDN); Baaspöördus- ohutus ja kaitse.

Osa 2: Liides I_a- ohutus ETS 300 047-2 ülevõtt

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 3.

2.3 Integraalteenuste digitaalvõrk (ISDN); Baaspöördus - ohutus ja kaitse.

Osa 3: Liides I_a- kaitse ETS 300 047-3 ülevõtt

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 3.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita.

2.4 Integraalteenuste digitaalvõrk (ISDN); Baaspöördus - ohutus ja kaitse.

Osa 4: Liides I_b- ohutus ETS 300 047-4 ülevõtt

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 3.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita.

2.5 Integraalteenuste digitaalvõrk (ISDN); Baaspöördus - ohutus ja kaitse.

Osa 5: Liides I_b- kaitse ETS 300 047-5 ülevõtt

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 3.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita.

2.6 Tuleohutus. Ehitusmaterjalide ja -tarindite pinnakihid

(EVS 620-10:1998)

Ettepaneku esitaja: Päästeamet.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita.

2.7 Kaerasaadused. Üldnõuded.

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 1

OTSUSTATI: Ettepanek tagasi lükata. Alusdokumentide põhjendusega ettepanek esitada uuesti Standardikomisjonile. Kui on olemas EL direktiive, lisada need võimalusel ettepaneku alusdokumentide koosseisu.

2.8 Teravili ja teraviljasaadused. Proteiinisisalduse määramine

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 1

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita.

2.9 Hernes. Üldnõuded

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 1

OTSUSTATI: Koostada kavand kõigi kaunviljade kohta.

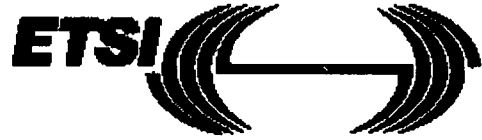
2.10 Nisujahu. Üldnõuded

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 1

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Laiendada ettepanekut teistele nisujahusortidele. Näiteks makaronijahu.

3 Ehitustoodete tuleohutusalase standardimise tehnilise komitee registreerimise avalduse arutelu.

OTSUSTATI: Registreerimise taotlus heaks kiita. Ehitustoodete tuleohutualase standardimise tehnilise komitee käsitusala kooskõlastada tuletõrje ja päästevahendite standardimise tehnilise komitee (EVS/TK 5) käsituslaga.

MIS ON ETSI?

Sellele küsimusele on ETSI peadirektor Karl Heinz Rosenbrock vastanud järgnevalt: *“European Telecommunications Standards - Building blocks for global telecommunications: Services, equipment and systems”*.

Eesti keeles võiks see kõlada: “Euroopa sidestandardid - globaalse side - teenuste, seadmetiku ja süsteemide ehitusplokid”.

Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite Instituut (ETSI) on Prantsuse seaduste järgi töötav kasumit mittetaotlev organisatsioon, kelle ülesandeks on koostada sidestandardeid. ETSI peakorter asub Sophia Antipolis’ e teaduspargis Lõuna-Prantsusmaal. Seal töötab 90 inimesest koosnev sekretariaat ja ligikaudu 100 eksperti, kes kuuluvad erinevate projektide töögruppidesse.

Side standardimise tähtsus ei seisne ainult funktsionaalsetes põhjustes, milleks on globaalse võrgu kokkuühendatavus ja teenuste koostöötamine. Standardite koostamist mõjutavad ka ärilised ja poliitilised huvid, sellised nagu: avatud liidesed, turu ja tootmise mahu mõju maksumusele ning turgude ja tööstuste ühtesulamine.

ETSI standardid on vabatahtlikud, avatud, konsensusel põhinevad, avalikud, objektiga seotud, orienteeritud üldisele kasule, dokumenteeritud.

Reeglina on ETSI standardite kasutamine vabatahtlik, kuid mõned neist on siiski tehniliseks baasiks Euroopa Komisjoni direktiividele ja määrustele.

Ajaloolistel põhjustel on standardimismaailm jagunenud kolmeks:

- üldised standardid;
- elektrotehnika standardid;
- sidestandardid.

Nende käsitlusalade järgi jagunevad standardiorganisatsioonid nii rahvusvahelisel, regionaalsel kui ka enamasti rahvuslikul tasandil. Rahvusliku tasandi standardiorganisatsioonid on reeglina vastava käsitlusala rahvusvaheliste ja regionaalsete standardiorganisatsioonide rahvuslikud liikmed. Nende konkreetsed õigused ja kohustused on määratletud vastavate organisatsioonide sisedokumentidega. Üldised põhimõtted on neil kõigil siiski ühised.

Rahvuslikud esindajad esindavad:

- oma riigi vastava käsitlusala spetsialistide arvamust ja huve rahvusvahelises (regionaalses) standardiorganisatsioonis;
- rahvusvahelise (regionaalse) standardiorganisatsiooni huve oma riigis.

Eesti on ETSI liige 1998 aastast ja ITU liige 1992 aastast.

Tabelis on toodud standardiorganisatsioonid vastavalt nende käsitlusalale ja omavahelistele suhetele.

Käsitlusala	Rahvusvaheline	Regionaalne (Euroopa)	Eesti
Standardid üldiselt	ISO	CEN	Eesti Standardiamet
Elektrotehnika standardid	IEC	CENELEC	Eesti Elektrotehnikakomitee
Sidestandardid	ITU (ITU-T, ITU-R)	ETSI	Riigi Elekterside Inspeksioon

ETSI roll on standardida Euroopas lisaks sidele ka side ja infotehnoloogia ning side ja ringhäälingu ühiseid käsitlusalasid. Tema tegevus on üles ehitatud rahvusvahelistele standarditele, kusjuures ta ise on samaaegselt kaasatud uute rahvusvaheliste standardite väljatöötamisele. ETSI töökava on kooskõlas ITU-T ja ITU-R tegevusega.

ETSI ülesanne on toota turul nõutud standardeid ja kindlustada Euroopa panus rahvusvaheliste standardite väljatöötamisel.

Võib ju küsida, miks on üldse vaja standardimist Euroopa tasandil, kas ei piisaks rahvusvahelisest standardimisest? Standardid oleks ülemaailmsed, ühtsed ja kõikjal kasutatavad. Võib-olla kunagi saabki see nii olema, tänapäeval on siiski vajalik ka regionaalne standardimine.

Põhjuseks on, et rahvusvaheline standardimine on sageli liiga aeglane, omab liialt palju suvandeid (tööobjekte) ning ei ole piisavalt üksikasjalik.

Ehk lahtiseletatult, maailm on väga suur ja mitmepalgeline, valikuvõimalusi on palju, riikide arengutasemed on erinevad jne.

Euroopa on tunduvalt väiksem ja ühtsem kui maailm, seetõttu ka standardimine ETSI-s on kiire, tõhus ja turule suunatud, suudab välja valida suvandi, on vajalikul määral üksikajalik, katab kogu side käsitlusala ning kindlustab regionaalsete ja rahvusvaheliste standardite ühtsuse.

Standardimisprotsess koosneb järgmistest etappidest:

- koostamissetepaneku (*work item*) heakskiitmine;
- seiskamine e peatamine (*standstill*);
- kaastööd/arutelud;
- kavandi teksti heakskiitmine (töögrupis, tehnilises komitees ...);
- kavandi redigeerimine;
- konsultatsioonid (avalik arvamusküsitlus);
- teksti parandamine;
- heakskiit (avalik hääletus);
- kirjastamine;
- transponeerimine (vastuvõtmine rahvusstandardiks);
- konfliktsete standardite tühistamine.

Kogu ülalloeletud standardimisprotsess kestab parimal juhul aasta, halvimal juhul muidugi ka kauem. Kogu töö toimub elektroonselt, sama kehtib ka standardite avaldamise kohta.

Oma tegevuses on ETSI püstitanud eesmärgiks side infrastruktuuri integreerimise hõlbustamise, tulevaste teenuste koostöö kindlustamise, terminalseadmestiku ühildatavuse saavutamise ning üleeuroopalise sidevõrgu loomise.

ETSI on võtnud omale ülesande olla novaatorliku ja tõhusa lähenemisviisiga, turu vajadustele tundlik regionaalne standardiorganisatsioon, kes toodab tähtaegselt kvaliteetseid standardeid.

ETSI on avatud organisatsioon, mille liikmeteks on:

- administratsioonid ja rahvuslikud standardiorganisatsioonid - 9,39%;
- võrguoperaatorid - 16,33%;
- tootjad - 53,27%;
- kasutajad (tarbijakaitseorganisatsioonid, testimis- ja sertifitseerimisorganisatsioonid jne) - 5,31%;
- teenuste pakkujad, teadusasutused, konsultatsioonifirmad jne - 15,71%.

Mitmetel põhjustel on nende liikmestaatus erinev.

ETSI liikmed võivad olla:

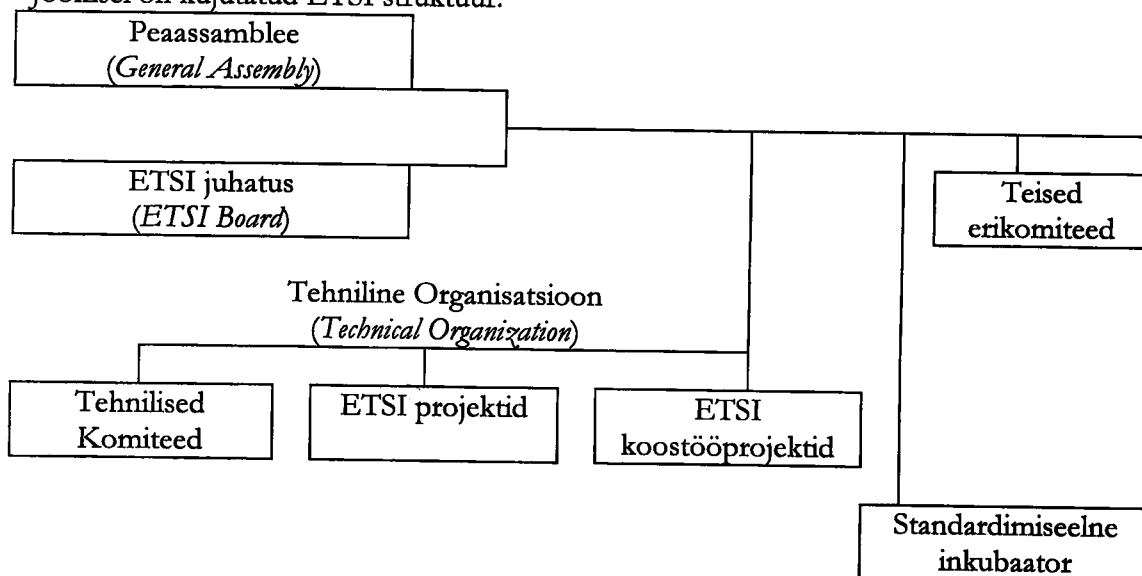
- **täisliikmed** (eelduseks on Euroopa Posti- ja Telekommunikatsiooni Administratsioonide Konverentsi – CEPT-i tunnustus), kes täidavad kogu ETSI põhikirja ja protseduurireegleid;
- **assotsieerunud liikmed**, kes võtavad osa ETSI tööst, kuid ei saa olla täisliikmed (enamasti geograafilistel põhjustel);
- **vaatlejad**, kes on volitatud täisliikmeteks, kuid ei soovi võtta osa ETSI tehnilisest tööst;
- **nõustajad**, Euroopa Komisjoni või EFTA sekretariaadi esindajad.

Seisuga 09 04 98 kuulus ETSI-sse 490 liiget (34 riigist), lisaks veel 75 vaatlejat (18 riigist) ja 47 assotsieerunud liiget (13 riigist).

Kuna hääletamisel arvestatakse liikmete kuuluvust Euroopa Liitu või EFTA-sse ja vastavalt loetakse ka hääled, on ETSI liikmesriigid loetletud arvestades kuuluvust neisse organisatsioonidesse:

- Euroopa Liidu (EU) riigid: AT, BE, DE, DK, ES, FI, FR, GB, GR, IE, IT, LU, NL, PT, SE
- Euroopa Vabakaubandusassotsiatsiooni (EFTA) riigid: CH, IS, NO
- teised CEPT-i riigid: CY, MT, TR, PL, CS, SL, RO, BG, HU, SLO, RU, HR, UA, LT, BA, EE¹

Joonisel on kujutatud ETSI struktuur:

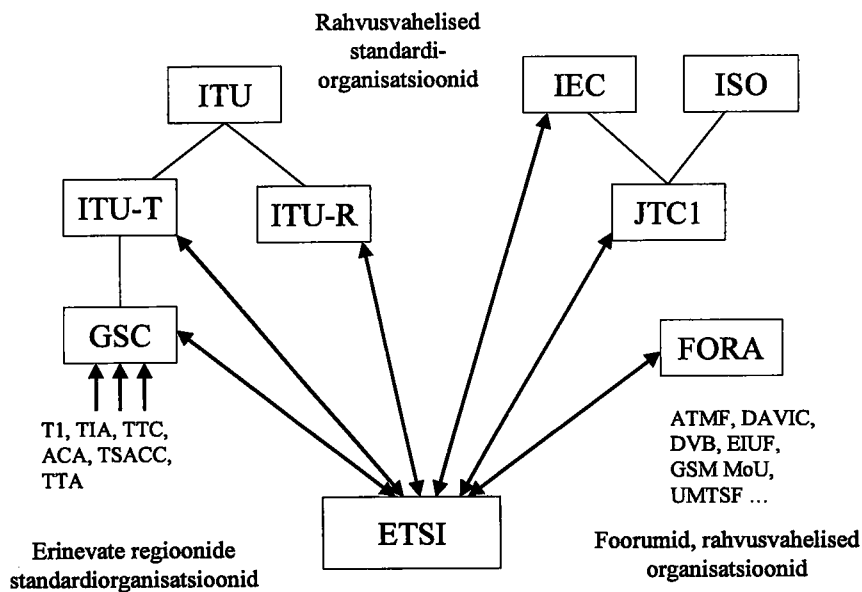
¹ Maade nimetuste koodid ISO 3166-1 järgi

Peaassamblee on ETSI kõrgeim juhtorgan, mis tuleb kokku kaks korda aastas. Istungite vahele jääval ajal juhib tööd ETSI juhatus, kuhu kuuluv sekretariaat toetab kõigi ETSI organite tööd. Tehniline Organisatsioon koostab ja võtab vastu tehnilisi standardeid. Erinevates komiteedes ja projektides töötab üle 3 500 eksperdi. Inkubaator on mõeldud standardimise arendamiseks riikides, kus siiani on standardimisega tegeldud väga vähe või üldse mitte.

Spetsiaalsete ülesannete täitmiseks on loodud erikomiteed, siinkohal on loetletud vaid mõned neist:

- *Finance Committee* (FC),
- *ETS Awareness Group* (ETSAG),
- *Operational Co-ordination Group* (OCG),
- *Global Multimedia Mobility Co-ordination Group* (GMMCG).

ETSI seoseid rahvusvaheliste standardiorganisatsioonidega ja standardivate kogudega annab ettekujutuse järgnev joonis.

ETSI koostööpartnerid

Skeemilt on näha, et peale rahvusvaheliste standardiorganisatsioonide on ETSI koostööpartneriteks mitmed regionaalsed ja rahvuslikud standardiorganisatsioonid väljastpoolt Euroopat: Ameerikast *Standards Committee T1* (T1), *Telecommunications Industry Association* (TIA); Jaapanist *The Telecommunication Technology Committee* (TTC); Kanadast *Telecommunication Standards Advisory Council of Canada* (TSACC); Koreast *Telecommunication Technology Association* (TTA); Austraaliast *Australian Communications Authority* (ACA) Lühend GSC (*Global Standards Collaboration*) tähistab nende organisatsioonide ja ETSI vahel sõlmitud koostöökokkulepet.

Loetlen siin ka mõned foorumid ja rahvusvahelised organisatsioonid, kellega ETSI'l on koostöölepingud: *Asynchronous Transfer Mode Forum* (ATMF); *Digital Audio Visual Council* (DAVIC); *Digital Video Broadcasting* (DVB); *European ISDN User Forum* (EIUF); *GSM MoU Association* (GSM MoU); *Universal Mobile Telecommunications Systems Forum* (UMTSF).

Joonisele ei ole mahtunud kõik ETSI koostööpartnerid, kuid ettekujutuse erinevatest kokkulepetest ja tegevussuundadest annab see siiski.

Artikkel on kirjutatud Sophia Antipolises 28 – 30. aprillil toimunud ETSI seminari materjalide alusel. Seminari juhatas ja põhiettekande tegi Paul Reid. Seminar oli mõeldud ETSI tehnilistes komiteedes ja töögruppides töötavatele ekspertidele, kuid oli väga

kasulik kõigile, kes teevad koostööd ETSI-ga. Sellised seminarid toimuvad ETSI peakorteris kaks korda aastas. Nende programm on mahukas ja tihe, haarates nii loenguid kui ka praktilisi õppusi. Siin esitatud materjalid moodustasid vaid osa seminari sissejuhatast. Kui keegi soovib saada ettekujutust ETSI tööst ja ka ise side standardimises osaleda, julgen soovitada alustuseks käia ära ETSI seminaril, side standardimisest huvitatul aga võtta ühendust allakirjutanuga.

Maret Ots

EVS/TK 3 sekretär

INFOTEHNOLOOGIA MÕISTETE STANDARDIMISEST

Standardiameti vahendusel registreerus Eesti hiljuti infotehnoloogia standardimise ühendkomitee JTC1 alamkomitee SC1 *Sõnavara* vaatejaliikmeks. Sisuline töö antud valdkonnas ja osalemine rahvusvahelises standardimises on volitatud infotehnoloogia standardimise tehnilisele komiteele EVS/TK4. Komitee juhtiv IT terminoloogia ekspert on Vello Hanson (Küberneetika AS, vello@ats.cyber.ee).

JTC1 alamkomitee SC1 *Sõnavara* täisliikmed on Belgia, Brasiilia, Kanada, Tšehhi, Soome, Prantsusmaa, Iraan, Itaalia, Jaapan, Norra, Poola, Rootsi ja USA.

Vaatejaliikmed on Austraalia, Bulgaaria, Kuuba, Taani, Eesti, Ungari, Island, India, Iisrael, Korea, Portugal, Slovakkia, Lõuna-Aafrika Vabariik, Šveits, Tai, Türgi ja Suurbritannia.

Terministandardi ISO/IEC 2382 käsitusala

Infotehnoloogias on levinud mitmesugused rahvusvahelised infovahetusprotsessid. Sageli raskendab neid protsesse eri valdkondades või keeltes ühe ja sama mõiste väljendamiseks kasutatavate terminite suur hulk või kasulike mõistete määratluste puudumine. Vääritimõistmise vältimiseks on oluline piiritleda mõisted, valida terminid sama mõiste väljendamiseks eri keeltes ning kehtestada määratlused, mis annavad terminitele rahuldavad vasted.

ISO/IEC 2382 aluseks on Rahvusvahelise Infotöötuse Föderatsiooni ja Rahvusvahelise Arvutuskeskuse koostatud ja avaldatud "*Infotöötuse sõnastiku*" terminid ning Ameerika Rahvusliku Standardiinstituudi ANSI avaldatud "*Ameerika rahvuslik infotöötuse sõnastik*". Arvestatud on ka infotehnoloogia alaseid teiste rahvusvaheliste organisatsioonide (näiteks Rahvusvahelise Elektersideliidu ja Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoni) avaldatud terministandardeid ja kavandeid ning rahvuslikke standardeid ja kavandeid.

ISO/IEC 2382 annab ranged, lihtsad ja arusaadavad määratlused. Iga mõiste ulatus on valitud nii, et saaks sõnastada üldkasutuseks sobiva definitsiooni. ISO/IEC 2382 soodustab rahvusvahelist suhtlust infotehnoloogias. Ta esitab infotehnoloogia valdkonna jaoks oluliste mõistete terminid ja määratlused inglise ja prantsuse keeles ning määratleb artiklite vahelised seosed.

Teistesse keeltesse tõlkimise hõlbustamiseks on määratlused kavandatud nii, et võimalusel välistada vaid teatud keelele omaseid iseärasusi. Paljud riigid, nt USA, Kanada, Soome, Prantsusmaa, Norra, ka Eesti, on välja andnud oma IT sõnastikke laiendatud terminivalikuga. Samas arendavad paljud suurfirmad, nt Microsoft, IBM oma sõnastikke.

ISO/IEC JTC1/SC1 plenaaristung ja töörühmade koosolek toimus 25-29. mail 1998 Stockholmi eeslinnas Kistas

Mida nimetatud plenaaristungil ja töörühmade koosolekutel, kus allakirjutanul oli meeldiv võimalus osaleda, siis tehti ja otsustati:

- otsustati käivitada terministandardi ISO/IEC 2382 osa 01 *Fundamental terms* uustöötlus ning teha ettepanek osa nimetuse muutmiseks *Fundamental Concepts*, koostati esimene uustöötuse kavand,
- seoses osa 11 kaotamise ning osaga 03 ühendamisega otsustati 2382-03 osa endine nimetus *Equipment technology* muuta *Equipment technology and processing units* ning koostati uue versiooni töökavand,
- osadele 04 *Organization of data* ja 05 *Representation of data* koostati FCD.
- 12. osa *Peripheral equipment* nimetati ümber *Periphral equipments - General and storage devices*, töötati välja kolmas töökavand,
- osadel 23 *Text processing* ja 27 *Office automation* otsustati algatada uustöötlus,
- osad 29 *Artificial intelligence - Speech recognition and syntbesis* ja 32 *Electronic mail* vormistati lõplik standardikavand (FDIS),
- saabunud täiendusettepanekute alusel redigeeriti osade 33 *Hypermedia and multimedia*, 35 *Networking*, 34 *Artificial intelligence - Neural networks* ja 37 *Virtual reality* uued tööversioonid,
- osa 36 *Private integrated services networks* otsustati kaotada ja sobivad terminid jaotada teiste osade vahel,
- osa 38 *Periphral equipment - Input/output units and accessories* terminiloomeks otsustati käivitada uus projekt.

Terministandardi ISO/IEC 2382 osade seis

Staatus, tähistus	Osa nimetus	Uustöötuse staatus
ISO/IEC 2382-1:1993	Fundamental terms • Põhiterminid	WD
ISO/IEC 2382-2:1976	Arithmetic and logic operations • Aritmeetika- ja loogikatehted	
ISO/IEC 2382-3:1987	Equipment technology • Aparatuuritehnika	WD
ISO/IEC 2382-4:1987	Organization of data • Andmekorraldus	FCD
ISO/IEC 2382-5:1989	Representation of data • Andmeesitus	FCD
ISO/IEC 2382-6:1987	Preparation and handling of data • Andmevalmendus ja andmekäitlus	
ISO/IEC 2382-7:1989	Computer programming • Programmeerimine	IS 1998
ISO/IEC 2382-8:1986	Security • Turvalisus	IS 1998
ISO/IEC 2382-9:1995	Data communication • Andmeside	Alustatud
ISO/IEC 2382-10:1979	Operating techniques and facilities • Käitusmeetodid ja -vahendid	CD
ISO/IEC 2382-11:1987	Processing units • Töötlusseadmed	Kustutatid
ISO/IEC 2382-12:1988	Peripheral equipment • Välisseadmed	WD
ISO/IEC 2382-13:1996	Computer graphics • Raalgraafika	
ISO/IEC 2382-14:1997	Reliability, maintainability and availability • Töökindlus, hooldatavus ja käideldavus	
ISO/IEC 2382-15:1985	Programming languages • Programmikeeled	IS 1998
ISO/IEC 2382-16:1996	Information theory • Infoteooria	
ISO/IEC 2382-17:1996	Databases • Andmebaasid	
ISO/IEC 2382-18:1987	Distributed data processing • Hajus andmetöötus	FCD
ISO/IEC 2382-19:1989	Analog computing • Analoogarvutid	

ISO/IEC 2382-20:1990	System development • Süsteemiarendus	Alustatud
ISO/IEC 2382-21:1985	Interfaces between process computer systems and technical processes • Protsessiliidesed	
ISO/IEC 2382-22:1986	Calculators • Kalkulaatorid	
ISO/IEC 2382-23:1994	Text processing • Tekstitöötlus	Alustatud
ISO/IEC 2382-24:1995	Computer-integrated manufacturing • Integraalne raalvalmistus	
ISO/IEC 2382-25:1992	Local area networks • Kohtvõrgud	
ISO/IEC 2382-26:1993	Open systems interconnection • Avatud süsteemide ühendamine	
ISO/IEC 2382-27:1994	Office automation • Bürooautomaatika	Alustatud
ISO/IEC 2382-28:1995	Artificial intelligence -- Basic concepts and expert systems • Intellektitehnika. Põhimõisted ja ekspertsüsteemid	
FDIS ISO/IEC 2382-29	Speech recognition and synthesis • Kõnetuvastus ja kõne süntees	
CD ISO/IEC 2382-30	Artificial intelligence - Computer vision • Intellektitehnika. Tehisnägemine	
ISO/IEC 2382-31:1997	Artificial intelligence - Machine learning • Intellektitehnika. Automaatõpe	
FDIS ISO/IEC 2382-32	Electronic mail • Elektronpost	
CD ISO/IEC 2382-33	Hypermedia and multimedia • Hüpermeedium ja multimeedium	
FCD ISO/IEC 2382-34	Artificial intelligence - Neural network • Intellektitehnika. Neurovõrgud	
CD ISO/IEC 2382-35	Networking • Võrgundus	
CD ISO/IEC 2382-36	Private Integrated Services Network • Kustutatud Integraalteenuste privaatvõrk	
WD ISO/IEC 2382-37	Virtual Reality • Virtuaalreaalsus	
ISO/IEC 2382-38	Peripheral equipments - input/output units and accessories • Välisseadmed. Sisend-väljundseadmed ja tarvikud	Uus projekt

Kasutatud lühendid:

DIS	Draft International Standard	Rahvusvahelise standardi kavand
FDIS	Final Draft International Standard	Rahvusvahelise standardi lõplik kavand
CD	Committee Draft	Komiteekavand
FCD	Final Committee Draft	Lõplik komiteekavand
WD	Working Draft	Töökavand

Eesti standardite koostamine

Standardi ISO/IEC 2382 osad 01, 02, 03, 04, 05, 06, 09, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 ja 28 on tõlgitud ja esitatud arvamusküsitluseks. Vt ka lk 28. Teise etapi tööde, eelkõige osade 07, 08 ja 15 uute versioonide ning 14. ja 31. osa tõlkimine on käivitunud. Terminoloogia küsimusi käsitletakse süvenenumalt ajakirjas A&A. Tehnilise komitee juurde on plaanis moodustada terminoloogia ekspertkomisjon.

Arvi Tavasti poolt koostatud standardisõnastike Webi versioon on Internetis Informaatikakeskuse koduleheküljel <http://www.eif.ee/> (infotehnoloogia termini-standardid).

Alamkomitee SC 1 tulevikukavad

- Web kodulehekülje sisseseadmine,
- täiselektroonse töökorralduse juurutamine,
- terministandardi 2382 tasuta levitamine Internetis,
- terminoloogilise andmebaasi koostamine JTC1 tarvis,
- osalevate maade arvu suurendamine,
- koosolekute arvu piiramine,
- standardite koostamise kiirendamine.

Kokkuvõtteks

Oli õpetlik võimalus tutvuda rahvusvahelise standardimise köögipoolega. Hea ülevaate sai meetodilistest ja stiiliküsimustest, kirjaviisile ning kursiivide kasutamisele esitatavaist reeglitest. Osalejate seas oli mitmeid värvikaid isiksusi, sealhulgas Eesti-huvilisi. Tulemuslikku koostööd tegid neljanda töörühma (WG 4) juhid Helmut Thiess USA-st ja Haavard Hjulstad Norrast.

Huvi pakkus Norra kogemus kultuuriga seotud IT standardimisalase laiendatud töörühma moodustamisest. Kohtumised Rootsi IT standardimise eksperdi Karl-Ivar Larssoni (JTC1/SC2 kooditabelid) ja CEN/TC 304 esimehe Wolf Arfvidssoniga andsid uut infot.

Ürituse toimumispaik modernne Electrum hoone, Kista kui omapärane Rootsi "Silicon Valley" ning koosoleku ladus korraldus koos suurepärase tehniliste võimalustega löid eelduse tulemuslikuks tööks.

Koosoleku materjalidega on võimalik tutvuda Eesti Informaatikakeskuses.

Taavi Valdlo

EVS/TK 4 sekretär

e-post: Taavi.Valdlo@rk.ee

UUS TOIDUKAUBA MÄRGISTAMISE KORD

Vabariigi Valitsuse 26. mai 1998 määrusega nr 108 kinnitati "Toidukauba märgistamise kord" RT I 1998, 49, 1539.

Kord on valminud Toiduseaduse (RT I 1995, 21, 324; 1996, 49, 953) paragrahvi 9 lõike 1 alusel ja arvestades Euroopa Ühenduse direktiividega 79/112/EMÜ (EÜT L 033 08.02.79 p 1), 89/396/EMÜ (EÜT L 186 30.06.89 p 21), 90/496/EMÜ (EÜT L 276 06.10.90 p 40), 96/21/EÜ (EÜT L 088 05.04.96 p 5), 94/54/EÜ (EÜT L 300 23.11.94 p 14).

Kord sisaldab järgmised jaotised:

- I. Toidukauba märgistamine
- II. Toidukauba nimetus müügipakendil
- III. Toidukauba koostisosad müügipakendil
- IV. Toidukauba netokogus müügipakendil
- V. Tähtajad müügipakendil
- VI. Toidupartii tähistus müügipakendil
- VII. Toitumisalane väide ja teave müügipakendil

Lisas on toodud üldnimetusega nimetatavad toidukauba koostisosad.

1. juunist 1999 tunnistatakse Vabariigi Valitsuse 31. oktoobri 1995 määrusega nr 344 kinnitatud "Pakendatud toiduainete märgistamise kord" kehtetuks ning kuni selle ajani võib märgistada pakendatud toiduaineid vana määruse järgi, välja arvatud peale käesoleva määruse jõustumist 1. augustil 1998 tootmisse juurutatava toidukauba puhul.

NB! Toidukaupu käsitlevate Eesti standardite kasutamisel tuleb lähtuda kehtestatud korrast.

UUED AKREDITEERITUD LABORID EESTIS

Akrediteeritud katselaborite read Eestis täienesid juuni alguses kahe uue labori võrra.

Pärnu Veterinaar- ja Toidulaboratoorium sai akrediteerituse reale meetoditele piima- ja lihatoodete ning veterinaar-bakterioloogiliste analüüside valdkonnas.

Akrediteerimiskomisjoni peaassessoriks oli Erge Tedersoo ning tehnilisteks ekspertideks Tiiu Kosina, Elbi Lepp ja Risto Tanner.

OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus on esimene akrediteeritud labor Eestis keskkonnavalaste analüüside valdkonnas. Akrediteerimine viidi läbi AMOS projekti raames koostöös Saksamaa akrediteerimisorgani DAP spetsialistidega. Eesti akrediteerimiskomisjoni moodustasid peaassessor Edi Kulderknup ja tehnilised eksperdid Maila Hannus, Anu Viitak ja Risto Tanner ning Saksamaa akrediteerimiskomisjonist pr Hagen ning dr Volland ja dr Krause. Komisjonide töö tulemusena avastati mõned kõrvalekalded normide nõuetest, mille kõrvaldamise järel sai OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus Eesti akrediteerimisorgani akrediteerituse juunis ning DAP akrediteerimistunnistus on vormistamisel.

(Tabeli algus EVS Teatajas 2/98 lk 8)

Reg. nr.	Labori nimetus. Tunnustamise kuupäev	Aadress	Kontaktisik	Telefon
Akrediteerimisala üldiseloomustus*				
L007	Pärnu Veterinaar- ja Toidulaboratoorium 05.06.1998	EE3600 Pärnu Haapsalu mnt 86	Allan Mets	244 33 138
Piimatooted: bakterite arvu, kolibakterite arvu, pärm- ja hallitusseente ning mastiiditekitajate määramine. Lihatooted: niiskuse-, naatriumkloriidi ja nitritisisalduse, mikroorganismide arvu, proteus ning vesinikioonide konts. määramine. Vesi: bakterite ja mikroorganismide arvu määramine. Veterinaar-bakterioloogilised analüüsid. Loomhaiguste diagnoos				
L008	OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus 05.06.1998	EE0006 Tallinn Marja 4 d	Enn Otsa Sibylle Mueller	6567302 6112907
Vesi: ammooniumi, fosfaadi, nitraadi, nitriti, sulfaadi, üldfosfori, üldraua, silikaatide, hagususe, kuivaine, põletusjäägi, hõljuvainete, naftaproduktide, kaltsiumi, magneesiumi, kloriidi, leelisuse, hapendumuse, üldämmastiku, pH, elektrijuhtivuse, fluoriidi, biokeemilise hapnikutarbe, naftast või samiinist põhjustatud reostuse, PCB ja lhustunud ionide määramine. Organismid ja koed: PCB määramine. Tootsooni õhk: lenduvate aroomaatsete süsivesinike määramine. Joogid: lenduvate lisandite määramine. Vesi ja pinnas: polütsükliiliste aroomaatsete süsivesinike, naftaproduktide, fenoolsete ühendite, süsivesinike ja leegimeetodil elementide määramine				

Edi Kulderknup

Metroloogia- ja akrediteerimisosakonna
juhataja asetäitja